

ПРЕДЛАГАЧ: Влада на Република Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ: м-р Зоран Ставрски, заменик на претседателот на Владата и министер за финансии и

Ардиан Целаидини, заменик на министерот за финансии

ПОВЕРЕНИК: Наташа Стојмановска, државен секретар во Министерството за финансии

Игор Димитров, државен советник во Министерството за финансии

Јордан Трајковски, раководител на Сектор во Министерството за финансии

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН
ЗА ФИНАНСИСКА ДИСЦИПЛИНА

Скопје, октомври 2013 година

ВОВЕД:

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Во голем број случаи не се почитуваат роковите за намиравање на обврските утврдени во договорите помеѓу економските субјекти. Економските оператори се соочуваат со проблеми во наплатата на меѓусебните побарувања што доведува до нарушување на нивната ликвидноста и влошување на севкупната економска активност.

Со Предлог-законот за финансиска дисциплина се уредува навременото исполнување на парични обврски кои произлегуваат од реализација на деловни трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, заради спречување на неисполнување на паричните обврски во предвидените рокови.

Предложеното законско решение ќе се применува во деловни трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, согласно кои едната страна се обврзува да обезбеди стоки или услуги, а другата страна се обврзува да ги исполни паричните обврски кои произлегуваат од деловната трансакција.

Одредбите од Предлог-законот нема да се применуваат на економските оператори од приватниот сектор над кои е отворена постапка за стечај, во согласност со закон со кој се уредува стечајната постапка и кога со посебен закон се утврдени рокови за исполнување на парични обврски на начин различен од утврдениот со овој закон.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Целта на Предлог-законот за финансиска дисциплина е уредување на навременото исполнување на парични обврски кои произлегуваат од реализација на деловни договори помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, со цел спречување на неисполнувањето на паричните обврски во предвидените рокови.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Законот чие донесување се предлага не повлекува обврска за обезбедување средства за неговото спроведување од Буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИНОТ НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ПОДАТОЦИ ЗА ТОА, ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Законот не повлекува обврска за обезбедување дополнителни финансиски средства за неговото спроведување и материјални обврски за одделни субјекти.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

за финансиска дисциплина

Член 1

Со овој закон се уредува навременото исполнување на парични обврски кои произлегуваат од реализација на деловни трансакции помеѓу економските оператори од

приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, заради спречување на неисполнување на паричните обврски во предвидените рокови согласно овој закон.

Член 2

Овој закон се применува на деловните трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, согласно кои едната страна се обврзува да обезбеди стоки, услуги, или вршење на работи а другата страна се обврзува да ги исполни паричните обврски кои произлегуваат од трансакцијата.

Член 3

(1) Одредбите од овој закон не се применуваат на економските оператори од приватниот сектор над кои е отворена постапка за стечај, во согласност со закон со кој се уредува стечајната постапка.

(2) Одредбите од овој закон не се применуваат и во случаите кога со посебен закон се утврдени рокови за исполнување на парични обврски на начин различен од утврдениот со овој закон.

Член 4

(1) Поимите кои што се употребуваат во овој закон го имаат следното значење:

- 1) „Деловна трансакција“ е трансакција помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, која се однесува на испорака на стоки, давање на услуги и вршење на работи за одреден паричен надомест.
- 2) „Субјекти од јавен сектор“ се:
 - органите на државната управа и единиците на локалната самоуправа,
 - фондови, агенции, дирекции, бироа и јавни установи основани од Република Македонија
 - јавни претпријатија и трговски друштва основани од Република Македонија, општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и друштва врз кои државата или органите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје имаат директно или индиректно влијание преку сопственоста над нив, односно поседуваат поголем дел од капиталот над друштвото, имаат мнозинство гласови на акционерите/содружниците и именуваат повеќе од половина од членовите на управниот или надзорниот одбор, односно органите на управување на друштвото.
 - јавни установи основани од единиците на локална самоуправа и
 - други институции основани со закон.
- 3) „Економски оператори од приватниот сектор“ се:

- трговско друштво или трговец поединец основан согласно Законот за трговски друштва, и
 - физички и правни лица кои вршат профитна дејност и се регистрирани согласно закон.
- 4) „Парична обврска“ е износ договорен како надомест за испорака на стоки, давање на услуги и вршење на работи при што износот е наведен во деловен договор или фактура или друго соодветно барање за исплата.
 - 5) „Фактура“ е документ во кој е наведен паричниот надомест за испорака на стоки, давање на услуги и вршење на работи при деловни трансакции.
 - 6) „Задоцнето плаќање“ е неисполнување на парична обврска во роковите утврдени со овој закон.
 - 7) „Законска казнена камата“ е камата уредена согласно одредбите од Законот за облигациони односи.
 - 8) „Надомест за доцнење во исполнувањето на паричната обврска“ претставува еднократен паричен надомест кој што должникот го плаќа на доверителот во случај кога паричната обврска не е исполнета во роковите утврдени со овој закон.
 - 9) „Одговорно лице во субјект од јавниот сектор“ е функционерот кој раководи со субјектот од јавниот сектор утврден во став (1) точка 2, од овој член.
 - 10) „Одговорно лице во економски оператор од приватниот сектор“ е лицето кое има извршни овластувања во правното лице економски оператор во приватниот сектор.

Член 5

(1) Во деловна трансакција помеѓу економските оператори од приватниот сектор не може да се предвиди рок за исполнување на паричните обврски подолг од 60 дена.

(2) Рокот за исполнување на паричните обврски од став 1 на овој член започнува да тече првиот нареден ден од:

- 1) Денот кога должникот ја примил фактурата, односно друго барање за плаќање од доверителот кој ја исполнил својата договорна обврска; или
- 2) Денот кога доверителот ја исполнил својата обврска односно извршил испорака на договорената стока, услуга или работа, а притоа не може да се утврди денот на приемот на фактурата или друго соодветно барање за плаќање,
- 3) Денот кога доверителот ја исполнил својата обврска односно извршил испорака на договорената стока, услуга или работа, а должникот ја примил фактурата или друго соодветно барање за плаќање пред доверителот да ја исполни својата договорна обврска; или
- 4) Денот на истекот на рокот за преглед и потврдување на стоките и услугите, односно прием на извршените работи, ако со закон или договор е предвидена постапка за преглед, потврдување или прием со која се утврдува сообразноста на стоките, услугите и работите, а должникот ја прими фактурата или соодветното барање за исплата пред или на денот на потврдувањето, при што рокот за преглед на предметот не може да биде подолг од 30 дена од денот на прием на стоката или извршената услуга, односно работа, доколку по исклучок кој произлегува од

специфичностите на стоките, услугите и работите или од природата на договорот не е предвиден подолг рок.

(3) По исклучок на став 1 од овој член, во деловната трансакција помеѓу економските оператори од приватниот сектор може да се предвиди рок подолг од 60 дена, но не подолг од 120 дена, доколку постои изречна писмена согласност од двете страни.

(4) Економските оператори од приватниот сектор се должни да ја исполнат паричната обврска во роковите утврдени со овој закон.

Член 6

(1) Во договор помеѓу субјект од јавниот сектор и економски оператор од приватниот сектор не може да се предвиди рок за исполнување на паричните обврски подолг од 60 дена, во случај кога субјектот од јавниот сектор се јавува како должник.

(2) По исклучок на став 1 од овој член, рокот за исполнување на паричните обврски помеѓу субјект од јавниот сектор и економски оператор од приватниот сектор во случај кога субјектот од јавниот сектор се јавува како должник, може да биде подолг од 60 дена ако се работи за договор чиј предмет е повеќегодишна јавна набавка.

(3) Рокот за исполнување на паричните обврски од ставовите 1 и 2 на овој член започнува да тече од денот утврден во член 5 став 2 од овој закон.

(4) Субјектите од јавниот сектор се должни да ја исполнат паричната обврска во роковите утврдени со овој закон.

(5) Субјектите од јавниот сектор чии сметки се во рамките на трезорската сметка на Министерството за финансии се должни барањето за плаќање на доспеаните фактури спрема економски оператор од приватниот сектор до трезорот во Министерството за финансии да го достават заклучно со триесеттиот ден од денот кога започнува да тече рокот согласно одредбата од членот 5 став (2) од овој закон.

(6) Министерството за финансии, во случаите од ставот (5) од овој член е должно да ги исплати средствата на кои гласи доставената фактура на сметката на економскиот оператор од приватниот сектор во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за плаќање во трезорските канцеларии.

Член 7

(1) Во случај кога рокот за плаќање не е утврден во деловната трансакција помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, или кога договорите содржат ништовна одредба во однос на рокот за плаќање, согласно одредбите од овој закон, должникот треба да ги исполни своите парични обврски во рок од:

- 1) 30 дена од денот кога должникот ја примил фактурата, односно друго барање за плаќање од доверителот кој ја исполнил својата договорна обврска; или
- 2) 30 дена од денот кога доверителот ја исполнил својата обврска односно извршил испорака на договорената стока, услуга или работа, а притоа не може да се утврди денот на приемот на фактурата или друго соодветно барање за плаќање,

- 3) 30 дена од денот кога доверителот ја исполнил својата обврска односно извршил испорака на договорената стока, услуга или работа, а должникот ја примил фактурата или друго соодветно барање за плаќање пред доверителот да ја исполни својата договорна обврска; или
- 4) 30 дена од денот на истекот на рокот за преглед и потврдување на стоките и услугите, ако со закон или договор е предвидена постапка за преглед и потврдување со која се утврдува сообразноста на стоките, услугите и работите, а должникот ја прими фактурата или соодветното барање за исплата пред или на денот на потврдувањето, при што рокот за преглед на предметот не може да биде подолг од 30 дена од денот на прием на стоката или извршената услуга, односно работа, доколку по исклучок кој произлегува од специфичностите на стоките и услугите или од природата на договорот не е предвиден подолг рок.

Член 8

- (1) Доверителот има право на надомест за доцнење при исполнувањето на паричната обврска од должникот во износ од 3.000 денари, доколку паричната обврска не е исполнета во роковите утврдени со одредбите од членовите 5, 6, 7 и 18 од овој закон, без претходно потсетување и опомена на должникот.
- (2) Правото на надомест за доцнење од став 1 од овој член, не го исклучува правото за надомест на трошоците кои доверителот има право да ги побарува врз основа на договор или други прописи, како и на казнена камата која се пресметува и наплатува согласно закон.
- (3) Правото на надомест за доцнење од став 1 од овој член, не ги опфаќа трошоците за извршување кои се наплатуваат во согласност со законот со кој се уредува извршната постапка.
- (4) Правото на надомест за доцнење од став 1 од овој член престанува да важи во рок од три години од денот на истекот на рокот на доспевање на паричната обврска.

Член 9

- (1) На паричните обврски кои не се исполнети во роковите утврдени во членовите 5, 6, 7 и 18 од овој закон се пресметува и наплаќа казнена камата во висина утврдена со закон.
- (2) Право на каматата од став 1 од овој член има доверителот под услов да ги исполнил сите договорни обврски.
- (3) Доколку должникот делумно ги намирал паричните обврски во роковите утврдени во членовите 5, 6, 7 и 18 од овој закон, каматата од став 1 на овој член се пресметува и плаќа само на износот на ненамирените парични обврски.

Член 10

- (1) Како ништовна договорна одредба ќе се смета одредбата која во однос на доверителот е значително неправедна и на нефер начин го одредува датумот или

периодот за плаќање, казнената камата за задоцнето плаќање или надоместокот на трошоците за задоцнето плаќање.

(2) За значително неправедна и нефер договорна одредба во смисла на овој закон се смета:

- 1) Утврдување на рок за плаќање подолг од рокот предвиден во член 5 од овој закон кога должникот е економски оператор од приватниот сектор,
- 2) Утврдување на рок за плаќање подолг од рокот предвиден во член 6 од овој закон кога должникот е субјект од јавниот сектор,
- 3) Рок кој го определува датумот на прием на фактурата,
- 4) Исклучување, ограничување и условување на правото на пресметка и наплата на казнена камата во висина утврдена согласно закон,
- 5) Исклучување, ограничување и условување на правото на надомест за доцнење при исполнувањето на паричната обврска.

(3) Право за преземање активности за покренување тужба пред надлежен суд за примената на договорни одредби помеѓу субјектите од приватниот сектор кои се значително неправедни и нефер во однос на доверителот, имаат стопанските и други професионални комори, кластерските и други здруженија, асоцијации и независни професионални организации основани согласно закон, кои ги застапуваат интересите на соодветните економски оператори од приватниот сектор.

Член 11

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон, помеѓу субјект од јавниот сектор и економски оператор од приватниот сектор, во случај кога субјектот од јавниот сектор се јавува како должник врши Министерството за финансии, преку финансиската инспекција во јавниот сектор.

(2) Доколку економскиот оператор од приватниот сектор поднесе тужба до надлежен суд, предлог за извршување до извршител или предлог за платен налог до нотар, според кои се пречекорени законските рокови за плаќање на обврските од страна на субјектот од јавниот сектор, судот, извршителот или нотарот се должни писмено да го известат Министерството за финансии – Финансиска инспекција во јавниот сектор, со цел да утврди дали се прекршени одредбите на овој закон од страна на субјектот од јавен сектор.

Член 12

(1) Во договорите помеѓу економски оператори од приватниот сектор, во случај кога должникот нема да ја исполни паричната обврска во роковите предвидени со овој закон и доверителот поднесе тужба до надлежен суд, предлог за извршување до извршител или предлог за платен налог до нотар, според кои се пречекорени законските рокови за плаќање на обврските од страна на должникот, судот, извршителот или нотарот се должни писмено да ја известат Управата за јавни приходи, со цел да утврди дали се

прекршени одредбите на овој закон од страна на економскиот оператор од приватниот сектор.

Член 13

(1) По применото писмено известување од членот 11 став (2) и членот 12 од овој закон, Финансиската инспекција во јавниот сектор или Управата за јавни приходи се должни да постапат и да извршат контрола на деловната трансакција во насока на утврдување на тоа дали се почитувани одредбите од овој закон во рок од 15 дена од приемот на известувањето во писарницата на Министерството за финансии во случаите кога е надлежна финансиската инспекција во јавниот сектор, односно во писарницата на Управата за јавни приходи, во случаите кога е надлежна Управата за јавни приходи.

(2) Финансиската инспекција во јавниот сектор, односно Управата за јавни приходи се должни да извршат инспекциски надзор и да одлучат дали ќе поднесат прекршочна пријава до надлежен суд или ќе утврдат дека нема повреди на овој закон во рок од 15 дена од денот на извршениот надзор кај контролираниот субјект. За поднесената прекршочна пријава, односно за констатацијата дека нема повреди на овој закон, Финансиската инспекција во јавниот сектор, односно Управата за јавни приходи се должни да ја известат странката која ја поднела тужбата до судот, односно барањето за извршување до извршител, односно подносителот на барањето за платен налог во рок од 3 дена од денот кога е поднесена прекршочната пријава, односно констатирано е дека нема повреди на одредбите од овој закон.

(3) Доколку Финансиската инспекција во јавниот сектор, односно Управата за јавни приходи не постапи во роковите утврдени во ставовите од (1) и (2) од овој закон и не ја известат странката во рокот утврден од ставот (2) од овој закон, странката има право во рок од три работни дена од истекот на вака утврдените рокови да поднесе барање до писарницата на Министерството за финансии за Раководителот на Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно до писарницата на Директорот на Управата за јавни приходи, за постапување согласно одредбите од овој закон на инспекциските органи и за добивање на одговор за резултатот од извршениот инспекциски надзор.

(4) Формата и содржината на образецот на барањето од ставот (3) на овој член го пропишува Министерот за финансии.

(5) Раководителот на Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Директорот на управата за јавни приходи е должен во рок од пет работни дена од денот на поднесување на барањето од ставот (3) на овој член до соодветната писарница да обезбедат спроведување на инспекциски надзор над соодветните субјекти и да поднесат прекршочна пријава до надлежен суд, доколку се утврдат повреди на одредбите од овој закон, односно да констатираат дека нема повреди на одредбите од законот и за тоа да ја известат странката.

(6) Кон барањето од став (3) на овој член, подносителот на барањето доставува и копија од известувањето кое судот, нотарот или извршителот го испратиле до финансиската инспекција во јавниот сектор, односно до Управата за јавни приходи. На барање на странката, судот, нотарот или извршителот се должни да и достават на странката копие

од испратеното барање со известување за денот на приемот на таквото известување од страна на финансиската инспекција во јавниот сектор, односно до Управата за јавни приходи.

(7) Доколку Раководителот на секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Директорот на Управата за јавни приходи не постапат по барањето во рокот од став (5) на овој член и не го известат подносителот на барањето, истиот може да го известат Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

(8) Државниот управен инспектор е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето од ставот (7) на овој член да изврши инспекциски надзор во Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Управата за јавни приходи дали е спроведена постапката согласно законот и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го известат подносителот на барањето за преземените мерки.

(9) Инспекторот од Државниот управен инспекторат, по извршениот надзор согласно закон, донесува решение со кое го задолжува Раководителот на Секторот за финансиска инспекција, односно Директорот на Управата за јавни приходи во рок од десет дена да постапат по поднесеното барање, односно да спроведат инспекциски надзор, да поднесат прекршочна пријава или да констатираат дека нема повреди на овој закон и да го известат подносителот на барањето и за преземените мерки во истиот рок да го известат инспекторот и да му достават копија од прекршочната пријава и известување до подносителот на барањето, односно само известување до подносителот на барањето во случаите кога не се констатирала повреда на овој закон.

(10) Доколку Раководителот на секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Директорот на управата за јавни приходи не постапат во рокот од став (9) на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој Раководителот на секторот за финансиска инспекција, односно Директорот на управата за јавни приходи ќе постапат по поднесеното барање, за што во истиот рок ќе го известат инспекторот за преземените дејствија. Кон известувањето се доставува копија од прекршочната пријава и известување до подносителот на барањето, односно само известување до подносителот на барањето во случаите кога не се констатирала повреда на овој закон. Инспекторот во рок од три работни дена го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(11) Доколку Раководителот на секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Директорот на управата за јавни приходи не постапат и во дополнителниот рок од ставот (10) на овој член, инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(12) Доколку управниот инспектор не постапи по известувањето од ставот (8) на овој член, подносителот на известувањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на Директорот на државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

(13) Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена од денот на приемот да го разгледа приговорот од ставот (12) на овој член, и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето од подносителот на барањето согласно со ставовите (8) и (9) на овој член и/или не поднесе пријава согласно со ставовите (10) и (11) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција за инспекторот и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој инспекторот ќе изврши надзор во надлежниот орган дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(14) Доколку инспекторот не постапи и во дополнителниот рок од ставот (13) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(15) Во случајот од ставот (14) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна во рок од еден работен ден, ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

(16) Во случаите на ставот (15) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три работни дена го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(17) Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот (13) на овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од осум работни дена.

(18) Доколку Раководителот на секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Директорот на управата за јавни приходи не постапат во рок од ставот (10) на овој член, подносителот на барањето може да поднесе прекршочна пријава до надлежен суд.

(19) Постапката пред надлежниот суд е итна.

Член 14

Финансиската инспекција во јавниот сектор и Управата за јавни приходи доколку утврдат повреди на овој закон, постапувајќи во редовен или вонреден надзор и контрола, над субјектите кои ги контролираат, ќе поведат прекршочна постапка.

Член 15

Одредбите од деловните трансакции за кои е склучен договор помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, кои не се во согласност со одредбите од овој закон, се сметаат за ништовни и немаат правно дејство.

Член 16

(1) За сите прашања кои не се уредени со овој закон се применуваат одредбите од Законот за облигациони односи.

(2) Цесијата, асигнацијата, преземањето или пристапувањето кон долг, компензацијата и други слични облигациони договори не смеат да се користат на начин кој ќе предизвика одложување на исполнувањето на паричните обврски во согласност со утврдените рокови во овој закон.

Член 17

(1) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на правното лице субјект од јавен сектор и правното лице економски оператор од приватниот сектор, доколку нема да ја намира паричната обврска во роковите утврдени со овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.500 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на трговецот поединец, доколку нема да ја намира паричната обврска во роковите утврдени со овој закон.

(3) Глоба во износ од 750 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на одговорното лице во правното лице економски оператор од приватниот сектор, доколку не ја намира паричната обврска во роковите утврдени со овој закон.

(4) Глоба во износ од 750 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на одговорното лице во правното лице субјект од јавниот сектор доколку не се намира паричната обврска во роковите утврдени со овој закон, во случаите кога барањето за плаќање во трезорот на Министерството за финансии е доставен по истекот на рокот од членот 6 став (5) од овој закон.

(5) Доколку не се намира паричната обврска во роковите утврдени со овој закон, а субјектот од јавниот сектор го доставил барањето за плаќање во трезорот на Министерството за финансии во рокот од членот 6 став (5) од овој закон, а министерството за финансии не ги исплати паричните средства на кои гласи фактурата во рокот од членот 6 став (5) од овој закон, глоба во износ од 750 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на министерот за финансии.

(6) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на правното лице субјект од јавен сектор и правното лице економски оператор од приватниот сектор доколку облигационите договори од членот 16 став (2) од овој закон ги користи на начин што предизвикува одложување на исполнувањето на паричните обврски во роковите утврдени со овој закон.

(7) Глоба во износ од 750 до 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за сторен прекршок на одговорното лице во правното лице економски оператор и на одговорното лице во правното лице субјект од јавниот сектор, доколку овозможил користење на облигационите договори од членот 16 став (2) од овој закон на начин што предизвикува одложување на исполнувањето на паричните обврски во роковите утврдени со овој закон.

Член 18

(1) За Фондот за здравствено осигурување на Македонија и корисниците на средства од Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Јавните здравствени установи и Јавната установа од областа на здравството за потребите на јавните здравствени установи, универзитетски клиники, завод и ургентен центар, како и јавните претпријатија и трговски друштва основани од Република Македонија, општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и друштва врз кои државата или органите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје имаат директно или индиректно влијание преку сопственоста над нив, односно поседуваат поголем дел од капиталот над друштвото, имаат мнозинство гласови на акционерите/содружниците и именуваат повеќе од половина од членовите на управниот или надзорниот одбор, односно органите на управување на друштвото и единиците на локалната самоуправа, роковите од член 6 став 1 на овој закон ќе се применуваат од 01.01.2016 година.

(2) Роковите кои ќе се применуваат за субјектите од став 1 на овој член до отпочнување на примената на одредбите од член 6 став 1 на овој закон се:

- 1) Од денот на отпочнување на примена на овој закон до 31.12.2014 година – рокот за намирување на паричните обврски не може да биде подолг од 120 дена.
- 2) Од 01.01.2015 до 31.12.2015 година – рокот за намирување на паричните обврски не може да биде подолг од 90 дена.

Член 19

(1) Одредбите од овој закон ќе се применуваат на деловните трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, настанати од денот на отпочнувањето на примената на овој закон.

(2) Одредбите од членот 13 од овој закон ќе се применуваат од 01.01.2015 година.

Член 20

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 мај 2014 година.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е НА ПРЕДЛОГ- ЗАКОНОТ

I. СОДРЖИНА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ -ЗАКОНОТ

Со Предлог-законот за финансиска дисциплина се воспоставува правна рамка со која се уредува навременото исполнување на парични обврски кои произлегуваат од реализација на деловни трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор.

Се предвидува Предлог –законот да се применува на деловните трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, во случај кога субјектите од јавниот сектор се јавуваат како должници. При деловните трансакции едната страна се обврзува да обезбеди стоки, услуги или вршење на работи, а другата страна се обврзува да ги исполни паричните обврски кои произлегуваат од трансакцијата. Одредбите од овој закон нема да се применуваат на економските оператори од приватниот сектор над кои е отворена постапка за стечај и во случаите кога со посебни закони се утврдени рокови за исполнување на парични обврски на начин различен од овој закон.

Со членот 4 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се дефинира значењето на поимите кои што се употребуваат во овој закон.

Со членот 5 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се утврдува рокот за исполнување на паричните обврски во деловните трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор, кој не може да биде подолг од 60 дена. Притоа, со овој член се уредува од кога започнува да тече рокот за исполнување на паричната обврска деловните трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор. По исклучок, во деловната трансакција помеѓу економските оператори од приватниот сектор може да се предвиди рок подолг од 60 дена, но не подолг од 120 дена, доколку постои изречна писмена согласност од двете страни.

Со членот 6 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се утврдува дека во договор помеѓу субјект од јавниот сектор и економски оператор од приватниот сектор не може да се предвиди рок за исполнување на паричните обврски подолг од 60 дена, во случај кога субјектот од јавниот сектор се јавува како должник. По исклучок, рокот за исполнување на паричните обврски помеѓу субјект од јавниот сектор и економски оператор од приватниот сектор во случај кога субјектот од јавниот сектор се јавува како должник, може да биде подолг од 60 дена во случаите кога се работи за договор во кој што е предвидена повеќегодишна јавна набавка. Со овој член се уредува и рокот за плаќање за субјектите од јавниот сектор, чии сметки се во рамките на трезорската сметка. Притоа, овие субјекти се должни барањето за плаќање на доспеаните фактури спрема економски оператор од приватниот сектор до трезорот во Министерството за финансии да го достават заклучно со триесеттиот ден од денот кога започнува да тече рокот за плаќање, а Министерството за финансии е должно да ги исплати средствата во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за плаќање во трезорските канцеларии.

Со членот 7 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се пропишува рокот во кој што економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор треба да ја исполнат паричната обврска во случаите кога во деловната трансакција не е утврден рокот за плаќање или кога договорите содржат ништовна одредба во однос на рокот за плаќање.

Со членот 8, се пропишува дека доверителот има право на надомест за доцнење при исполнувањето на паричната обврска од должникот во износ од 3.000 денари, доколку паричната обврска не е исполнета во роковите утврдени со одредбите од овој закон, без претходно потсетување и опомена на должникот. Правото на надомест за доцнење не го исклучува правото за надомест на трошоците кои доверителот има право да ги побарува врз основа на договор или други прописи, на казнена камата која се пресметува и наплатува согласно закон и не ги опфаќа трошоците за извршување кои се наплатуваат во согласност со закон. Правото на надомест за доцнење од овој член престанува да важи во рок од три години од денот на истекот на рокот на доспевање на паричната обврска.

Со членот 9 се пропишува дека на паричните обврски кои не се исполнети во роковите утврдени во овој закон се пресметува и наплаќа казнена камата во висина утврдена со закон. Доверителот има право на камата под услов да ги исполнил сите договорни обврски. Доколку должникот делумно ги намирал паричните обврски, каматата се пресметува и плаќа само на износот на ненамирените парични обврски.

Со членот 10 се пропишува дека како ништовна договорна одредба ќе се смета одредбата која во однос на доверителот е значително неправедна и на нефер начин го одредува датумот или периодот за плаќање, казнената камата за задоцнето плаќање или надоместокот на трошоците за задоцнето плаќање и притоа се дефинира што се смета за значително неправедна и нефер договорна одредба во смисла на овој закон.

Исто така, со овој член се пропишува дека стопанските и други професионални комори, кластерските и други здруженија, асоцијации и независни професионални организации основани согласно закон, кои ги застапуваат интересите на соодветните економски оператори од приватниот сектор имаат право да преземаат активности за покренување тужба пред надлежен суд во случај кога се применуваат договорни одредби кои се значително неправедни и нефер во однос на доверителот.

Со членот 11 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се пропишува дека надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон, помеѓу субјект од јавниот сектор и економски оператор од приватниот сектор, во случај кога субјектот од јавниот сектор се јавува како должник врши Министерството за финансии, преку финансиската инспекција во јавниот сектор. Притоа, уредено е дека доколку економскиот оператор од приватниот сектор поднесе тужба до надлежен суд, предлог за извршување до извршител или предлог за платен налог до нотар, според кои се пречекорени законските рокови за плаќање на обврските од страна на субјектот од јавниот сектор, судот, извршителот или нотарот се должни писмено да го известат Министерството за финансии – Финансиска инспекција во јавниот сектор, со цел да утврди дали се прекршени одредбите на овој закон од страна на субјектот од јавен сектор.

Со членот 12 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се пропишува дека во договорите помеѓу економски оператори од приватниот сектор, во случај кога должникот нема да ја исполни паричната обврска во роковите предвидени со овој закон и доверителот поднесе тужба до надлежен суд, предлог за извршување до извршител или предлог за платен налог до нотар, според кои се пречекорени законските рокови за плаќање на обврските од страна на должникот, судот, извршителот или нотарот се должни писмено да ја известат Управата за јавни приходи, со цел да утврди дали се прекршени одредбите на овој закон од страна на економскиот оператор од приватниот сектор.

Со членот 13 се уредува постапката за спроведување на инспекциски надзор и роковите во кои надлежните институции се должни да постапат, за да утврдат дали се прекршени одредбите од овој закон. Имено, прво се утврдуваат роковите и постапката за инспекциски надзор кој треба да го извршат Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор или Управата за јавни приходи кои се должни да извршат контрола на деловната трансакција во насока на утврдување на тоа дали се почитувани одредбите од овој закон во рок од 15 дена од приемот на известувањето во писарницата на соодветниот надлежен орган.

Доколку Финансиската инспекција во јавниот сектор, односно Управата за јавни приходи не постапи во утврдените рокови од овој закон и не ја извести странката во утврдениот рок, странката има право во рок од три работни дена од истекот на вака утврдените рокови да поднесе барање до писарницата на Министерството за финансии за Раководителот на Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно до писарницата на Директорот на Управата за јавни приходи, за постапување согласно одредбите од овој закон на инспекциските органи и за добивање на одговор за резултатот од извршениот инспекциски надзор. Формата и содржината на образецот на барањето го пропишува Министерот за финансии.

Доколку Раководителот на секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Директорот на Управата за јавни приходи не постапи по барањето во утврдениот рок во овој член и за тоа не го известат подносителот на барањето, истиот може да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето да изврши инспекциски надзор во Секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Управата за јавни приходи дали е спроведена постапката согласно законот и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го извести подносителот на барањето за преземените мерки.

Доколку управниот инспектор не изврши инспекциски надзор во утврдениот рок во надлежната институција подносителот на известувањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на Директорот на државниот управен инспекторат.

Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи во рок од три работни дена од денот на приемот на приговорот и доколку не поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција за инспекторот, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од осум работни дена.

Доколку Раководителот на секторот за финансиска инспекција во јавниот сектор, односно Директорот на управата за јавни приходи не постапат по барањето и во дополнителниот рок од пет работни дена, подносителот на барањето може да поднесе прекршочна пријава до надлежен суд. Постапката пред надлежниот суд е итна.

Со членот 14 се пропишува дека Финансиската инспекција во јавниот сектор и Управата за јавни приходи доколку утврдат повреди на овој закон, постапувајќи во редовен или вонреден надзор и контрола, над субјектите кои ги контролираат, ќе поведат прекршочна постапка.

Со членот 15 се пропишува дека одредбите од деловните трансакции за кои е склучен договор, кои не се во согласност со одредбите од овој закон, се сметаат за ништовни и немаат правно дејство.

Со членот 16 се пропишува дека за сите прашања кои не се уредени со овој закон се применуваат одредбите од Законот за облигациони односи. Исто така, се пропишува дека цесијата, асигнацијата, преземањето или пристапувањето кон долг, компензацијата и други случни облигациони договори не смеат да се користат на начин спротивен на утврдените рокови во овој закон.

Со член 17 се пропишуваат глоби за непочитување на одредбите од овој закон.

Со член 18 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се пропишува дека за Фондот за здравствено осигурување на Македонија и корисниците на средства од Фондот за здравствено осигурување на Македонија; Јавните здравствени установи и Јавната установа од областа на здравството за потребите на јавните здравствени установи, универзитетски клиники, завод и ургентен центар јавните претпријатија и трговски друштва основани од Република Македонија, општината, градот Скопје и општините во градот Скопје и друштва врз кои државата или органите на општината, градот Скопје и општините во градот Скопје имаат директно или индиректно влијание преку сопственоста над нив, односно поседуваат поголем дел од капиталот над друштвото, имаат мнозинство гласови на акционерите/содружниците и именуваат повеќе од половина од членовите на управниот или надзорниот одбор, односно органите на управување на друштвото; и единиците на локалната самоуправа, роковите пропишани во член 6 на овој закон ќе се применуваат од 01.01.2016 година. За истите, во периодот од 01.01.2014 до 31.12.2014 година, рокот за намирување на паричните обврски не може да биде подолг од 120 дена, а во периодот 01.01.2015 до 31.12.2015 година рокот за намирување на паричните обврски не може да биде подолг од 90 дена.

Со член 19 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се пропишува дека Одредбите од членот 13 од овој закон ќе се применуваат од 01.01.2015 година.

Со член 20 од Предлог-законот за финансиска дисциплина, се пропишува дека овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавување во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 мај 2014 година.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби се меѓусебно поврзани. Како такви прават правна целина и се применливи.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложениот текст на Предлог-законот за финансиска дисциплина, се уредуваат прашањата поврзани со навременото исполнување на паричните обврски кои произлегуваат од реализација на деловни трансакции помеѓу економските оператори од приватниот сектор, односно помеѓу субјектите од јавниот сектор и економските оператори од приватниот сектор, заради спречување на неисполнување на паричните обврски во предвидените рокови согласно овој закон. Со неговата примена ќе се подобри функционирањето на пазарот, ликвидноста и оптималното работење на фирмите, што во крајна линија ќе ја зголеми и конкурентноста на македонските компании.